

Goedkeuring van de op 6 resp. 9 juli 1964 te Genève tot stand gekomen eerste en derde akte van wijziging van het Statuut van de Internationale Arbeidsorganisatie, Versailles, 28 juni 1919 (Trb. 1965, 41)

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

Bij brief van 15 september 1971 deelde de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal aan de tweede ondergetekende mede, dat door 15 leden van deze Kamer overeenkomstig artikel 61 van de Grondwet de wens te kennen is gegeven, dat de op 6 resp. 9 juli 1964 te Genève tot stand gekomen eerste en derde Akte van wijziging van het Statuut van de Internationale Arbeidsorganisatie, Versailles, 28 juni 1919 (Trb. 1965, 41), aan de beide Kamers der Staten-Generaal overgelegd bij brieven van 30 augustus 1971 (Bijl. Hand. I, zitting 1971, nr. 36, Bijl. Hand. II, zitting 1971, 11 440), aan de uitdrukkelijke goedkeuring der Staten-Generaal zou worden onderworpen.

De ondergetekenden zijn van oordeel, dat de toelichtende nota, welke bij de laatstgenoemde brieven was gevoegd, als passende toelichting bij het onderhavige ontwerp van rijkswet kan worden aangemerkt; zij hebben geen aanleiding daaraan iets toe te voegen.

De toelichtende nota luidde als volgt:

Tijdens de achtenveertigste zitting van de Internationale Arbeidsconferentie werd op 6 en 9 juli 1964 een drietal akten van wijziging van het I.A.O.-Statuut aangenomen. Deze wijzigingen behoeven, alvorens zij voor het Koninkrijk kunnen worden bekrachtigd, de goedkeuring der Staten-Generaal.

De eerste Akte (Akte no. 1 – Trb. 1965, 41, blz. 2 e.v.), die op 6 juli 1964 werd aangenomen, voorziet in schrapping van artikel 35 van het Statuut van de I.A.O. onder gelijktijdige toevoeging van een negende lid aan artikel 19. Artikel 35 bepaalt onder meer het volgende:

„De Leden verbinden zich de verdragen, welke zij overeenkomstig de bepalingen van dit Statuut bekrachtigd hebben, toe te passen ten aanzien van de buiten het moederland gelegen gebieden, waarvoor zij de buitenlandse betrekkingen behartigen, met inbegrip van alle trustgebieden, waarvoor zij het beherend gezag zijn ...” (Stb. I (1948), 283, blz. 83 e.v.).

Na het van kracht worden van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden in december 1954, is namens de Koninkrijksregering in juli 1956 een verklaring afgelegd aan de directeur-generaal van de I.A.O., waarin wordt gesteld dat in artikel 35 wordt uitgegaan van een ongelijkwaardigheid in status tussen de gebieden, die buiten het „moederland” liggen (non-metropolitan territories) en die landen, die voor deze gebieden de buitenlandse betrekkingen behartigen. Toepassing van artikel 35 op Suriname en op de Nederlandse Antillen zou daarom een miskennis betekenen van de in het Koninkrijksstatuut neergelegde gedachte van gelijkwaardigheid van de delen van het Koninkrijk. Aangezien voortgezette toepassing van artikel 35 uit praktische overwegingen evenwel wenselijk werd geacht, werd – in afwachting van een wijziging van het Statuut op dit punt – verklaard dat artikel 35 toepassing zou blijven vinden met dien verstande, dat dit op generlei wijze zou kunnen worden uitgelegd een ongelijkheid in status tussen de drie rijkdelen te impliceren. De tekst van de brieven is afgedrukt in rubriek J van Trb. 1971, 117. Zes jaar nadien, tijdens de zesenvestigste zitting van de Internationale Arbeids-

conferentie werd op 28 juni 1962 een resolutie (zie bijlage bij deze toelichtende nota) aangenomen, waarin de Raad van Beheer van de I.A.O. werd verzocht een herziening van artikel 35 in studie te nemen en voor te bereiden voor de agenda van één der volgende conferenties. Aanleiding tot dit verzoek vormde o.m. de op 14 december 1960 door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties aangenomen verklaring inzake het verlenen van onafhankelijkheid aan koloniale landen en volkeren (B.Z.-uitgave nr. 67, blz. 237-238, Resolutie 1514 (XV)). Hoewel de resultaten van de toepassing van meerge- noemd artikel 35 bevredigend genoemd kunnen worden, gezien het grote aantal toepasselijkheidsverklaringen dat uit hoofde ervan heeft plaatsgevonden, zijn de omstandigheden waaronder het artikel tot stand kwam en waarin het diende te functioneren thans volkomen gewijzigd. Een groot aantal gebieden, als bedoeld in dat artikel, is inmiddels immers onafhankelijk geworden en is thans zelf lid van de I.A.O. Daardoor kan aan het artikel in zijn huidige redactie niet langer het belang worden gehecht, dat het eens bezat.

Nederland heeft getracht de amendering van artikel 35 in die zin te doen geschieden, dat meer overeenstemming tot stand gebracht zou worden tussen het I.A.O.-Statuut en de bijzondere status van de delen van het Koninkrijk, onder voorwaarde echter dat zulks een unanieme aanvaarding van een gewijzigd artikel 35 niet in de weg zou staan. Tijdens het overleg, dat aan de vaststelling van het nieuwe artikel voorafging bleek evenwel dat zulks niet haalbaar was. Met instemming van de Regeringen van Suriname en van de Nederlandse Antillen is daarna van de Nederlandse wens afgezien.

Daarnaast is, onder meer door Nederland, gesteld dat een formele regeling van de aanvaarding en de toepassing van arbeidsverdragen c.q. aanbevelingen met betrekking tot gebieden voor welke internationale betrekkingen Leden van de I.A.O. verantwoordelijk zijn, in beginsel niet thuishoorde in artikel 35. De aangewezen plaats voor een dergelijke regeling is naar het oordeel van de Regering artikel 19, het algemene artikel inzake het aannemen en bekrachtigen van arbeidsverdragen en aanbevelingen. Een voorstel tot opneming van de bepaling in artikel 19 werd door de conferentie aanvaard.

De aanvulling van artikel 19 met een paragraaf 9, welke daarop tot stand is gebracht, laat de strekking van het thans nog van kracht zijnde artikel 35 onverlet. Een maximale toepassing van I.A.O.-normen ten gunste van een zo groot mogelijk aantal werknemers is mogelijk gebleven. De in het nieuwe lid 9 van artikel 19 opgenomen punten stemmen dan ook in grote mate overeen met die van artikel 35. Verdwenen is thans echter iedere verwijzing naar „buiten het moederland gelegen gebieden”.

Nieuw is de regeling onder *f* van lid 9 van artikel 19, waar wordt gesteld, dat de bepalingen van dit artikellid zullen op- houden van toepassing te zijn op de volkeren van de desbe- treffende gebieden zodra deze onafhankelijk worden.

De tweede en derde Akte van wijziging met het Statuut van de I.A.O. (Akte no. 2 en 3, *Trb.* 1965, 41, blz. 8 e.v.), die op 9 juli 1964 werden aangenomen, hebben tot doel de mogelijk- heid te scheppen in de in deze Akten omschreven gevallen Leden van de I.A.O. (1) te schorsen van deelneming aan de werkzaamheden van de Internationale Arbeidsconferentie; (2) te royeren als Lid of te schorsen in de uitoefening van de rechten en voorrechten, verbonden aan het lidmaatschap van de I.A.O.

De Regering kan niet instemmen met de in de tweede Akte neergelegde wijziging, aangezien deze niet strookt met haar op- vatting, dat een gespecialiseerde organisatie, i.c. de I.A.O. niet tot een eventuele actie als in het amendement wordt beoogd behoort over te gaan, dan nadat de Verenigde Naties als poli- tieke organisatie een overeenkomstig besluit heeft genomen.

In tegenstelling tot Akte no. 2 bestaat volgens de in de derde Akte neergelegde regeling de mogelijkheid van royement en schorsing eerst nadat een overeenkomstige beslissing in het kader van de Verenigde Naties is genomen. Tegen laatstge- noemde wijziging van het Statuut bestaan derhalve geen be- zwaren.

De eerste Akte is tot nu toe bekrachtigd of aanvaard door 53 Staten, waaronder Zweden, Noorwegen, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk, België, Italië, Ierland en Spanje. De derde Akte is tot op heden bekrachtigd of aanvaard door 47 Staten, waaronder de bovengenoemde. Bij de tweede Akte, die niet ter goedkeuring wordt overgelegd, zijn nog slechts 38 landen partij, waarbij geen van de boven met name vermelde.

De onderhavige wijzigingen van het Statuut van de I.A.O. zijn nog niet in werking getreden, daar zij nog niet, overeen- komstig artikel 36 van dit Statuut, door twee-derden van de lid-staten, waaronder 5 van de 10 meest geïndustrialiseerde landen, zijn bekrachtigd of aanvaard.

De ondergetekenden achten het gewenst dat door middel van bekrachtiging van de eerste en derde Akte van wijziging door het Koninkrijk een bijdrage wordt geleverd tot bespoediging van hun inwerkingtreding.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft zullen de eerste en de derde Akte van wijziging voor het gehele Koninkrijk gelden.

De Minister van Sociale Zaken,

BOERSMA.

De Minister van Buitenlandse Zaken

N. SCHMELZER.